

Wat is de effectiviteit van Transcutane Elektrische zenuwstimulatie bij patiënten met neuropathische pijnen?

Het doel van deze review is de invloed nagaan van TENS op de pijn door een vergelijking te maken tussen TENS vs. placebo, vs. de gebruikelijke zorg, vs. geen behandeling en TENS als toevoeging op de gebruikelijke zorg.

Context

Neuropathische pijn wordt veroorzaakt door een directe beschadiging of een functiestoornis van de zenuwen, het ruggenmerg en/of de hersenen (het perifere of centrale zenuwstelsel). Deze pijnen kunnen ook ontstaan door bepaalde onderliggende aandoeningen zoals diabetes, carpaletunnelsyndroom e.a. Volgens de literatuur zijn deze pijnen moeilijk te behandelen. Transcutane Elektrische zenuwstimulatie (TENS) is een algemene behandeling voor verschillende pijnen. Bij een TENS-behandeling worden lage stroomstromen doorgegeven via elektroden op de huid, wat de pijn zou kunnen verminderen.

Resultaten

In deze review werden 15 studies geïnccludeerd met een totaal van 724 deelnemers. De behandelingsduur

varieerde in deze studies van 4 dagen tot 3 maanden. Ook de behandelingsduur varieerde, van 15 minuten tot 1 uur. De intensiteit van de behandeling werd steeds ingesteld op het gevoel van de patiënt, die aangaf een comfortabel tintelend gevoel te voelen.

Vijf studies (met verschillende neuropathische aandoeningen) beschreven TENS vs. sham TENS en gingen de verandering van intensiteit van de pijn na aan de hand van een Visual Analogue Scale van 0 tot 10. De studies vonden een gemiddelde postinterventie-effectgrootte van -1,58 (95% betrouwbaarheidsinterval -2,08 tot -1,09, $P < 0.00001$, $n = 207$) in het voordeel van de TENS-behandeling. Dit resultaat was statistisch significant maar klinisch niet relevant (effectgrootte van 2 wordt als klinisch relevant beschouwd). Slechts 1 studie beschrijft de levenskwaliteit, waardoor er geen vergelijking kon gemaakt

worden. Er kon ook geen verandering in het gebruik van pijnstillende medicatie beschreven worden, omdat dit niet onderzocht werd in deze studies.

Tien kleinere studies vergeleken TENS vs. de gebruikelijke zorg. Door grote verschillen in de beschrijving/behandeling van de gebruikelijke zorg was een pooling van data onmogelijk. De meeste studies vonden ofwel geen verschil, ofwel een verbetering van de pijn ten voordele van de gebruikelijke zorg. Andere secundaire uitkomsten in deze studies, zoals invloed op de levenskwaliteit en een verandering in het gebruik van pijnstillende medicatie, konden ook niet geanalyseerd worden.

In 3 van de 15 geïnccludeerde studies was er sprake van kleine bijwerkingen van de toegepaste behandeling, nl. lokale huidirritaties waar de elektroden geplaatst werden. Drie studies rapporteerden geen bijwerkingen en

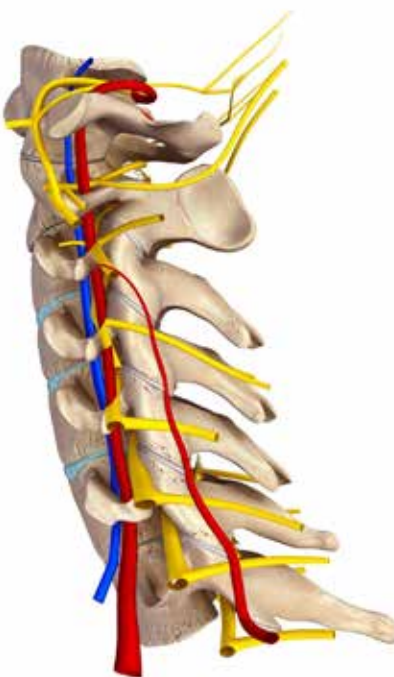
de overige 9 gaven geen details over eventuele bijwerkingen.

Opmerkingen

De kwaliteit van het bewijs is zeer laag, waardoor het gevonden resultaat sterk kan afwijken van het juiste resultaat. Door het gebrek aangemelde data, is het onmogelijk een conclusie te formuleren over de impact van TENS op de levenskwaliteit, pijnstillende medicatie of de algemene toestand van de patiënten. Redenen om de resultaten minder te vertrouwen zijn het methodologische problemen bij de geïncludeerde studies, en onvoldoende geïncludeerde patiënten in de individuele studies.

Conclusie

Door de lage bewijskwaliteit is het onmogelijk om met vertrouwen te kun-

nen stellen dat TENS, in het kader van pijnvermindering, effectief is bij patiënten met neuropathische pijnen.

Implicatie voor de praktijk

Op basis van bovenstaande studie kunnen we het gebruik van een TENS niet aanbevelen bij patiënten met neuropathische pijnen.

Referenties

Transcutaneous electrical nerve stimulation (TENS) for neuropathic pain - Gibson W, Wand BM, O'Connell NE - Cochrane Database of Systematic Reviews 2017, Issue 9. Art. No.: CD011976

1. Belgian Centre for Evidence-Based Medicine (Cebam)
2. UVC-Brugmann